

Krav

Det skal sikres at:

- Medarbejderne er bevidste om, hvilke kompetencer de har i forhold til el-sikkerhed
- Medarbejderne er instrueret om korrekt adfærd i forhold til el-sikkerhed
- Arbejde, der involverer elektrisk spænding, planlægges og udføres sikkerhedsmæssigt forsvarligt
- Maskinerne er sikre at anvende i forhold til risiko for el-ulykker, også ved rengøring, justering og vedligehold
- Maskinerne har nødstop og aflåselige sikkerhedsafbrydere, der virker

Gode råd

- Som ledelse bør man have en klar holdning til el-sikkerhed, både i ord og handling.
- Medarbejderne skal have en korrekt instruktion i forhold til el-sikkerhed. Instruktionen bør tage udgangspunkt i den enkeltes kompetencer samt lovgivningen indenfor området.
- Medarbejderne skal påvirkes til korrekt sikkerhedsadfærd. Det vil blandt andet sige, at medarbejderne kun udfører arbejde, de er uddannet til.
- Alle medarbejdere bør instrueres i at genkende farlige situationer på elektrisk udstyr og få meldt fejlen videre, så det kan blive rettet med det samme.
- Førstehjælp ved el-ulykker stiller blandt andet særlige krav i forhold til at sikre, at andre ikke får stød, mens de prøver at hjælpe. Overvej om der er brug for at justere i jeres beredskabsplaner.
- Brande i elinstallationer stiller blandt andet særlige krav til valg af slukningsmiddel. Overvej om der er brug for at justere i jeres beredskabsplaner.

Regler og praksis

- Arbejdstilsynet afgiver som udgangspunkt strakspåbud eller forbud, hvis arbejdsopgaver ikke planlægges og udføres, så risikoen for el-ulykker er imødegået.
- Sikkerhedsstyrelsen er den danske myndighed, der forvalter lovgivningen for faste el-installationer.
- Arbejdstilsynet er myndighed for el på maskiner i forhold til den praktiske brug, og i forhold til Maskindirektivet.

Yderligere tiltag

Mange el-ulykker sker på grund af misforståelser. Sørg for faste procedurer for at tage maskiner sikkert ud af drift og sikre, at de er spændingsløse (LOCK OUT), samt for mærkning af maskiner, hvis det er nødvendigt at arbejde på dem under spænding (TAG OUT).

Relevante links

- [Sikkerhedsstyrelsens hjemmeside](#)
- [BFA Industri – Sikkerhed ved service og reparation](#)

Krav

Det skal sikres, at:

- Medarbejderne er instrueret i arbejdsopgaver med manuel håndtering, maskiner m.v.
- Maskiner, udstyr, værktøjer m.v. er sikre at arbejde med i forhold til drift, rengøring og vedligehold.
- Medarbejdere er instrueret og anvender handsker, hvor der er fastsat krav herom, samt hvor der yderlig vurderes et behov.
- Anvend egnede handsker, som er let tilgængelige.

Gode råd

- Hånd/fingre-ulykker (mekaniske skader) kan opstå i mange forskellige arbejdssituationer med manuel håndtering, fx brug af kniv, værktøjer og håndværktøjer, håndtering af skarpe og tunge materialer, betjening af maskiner og køretøjer. Der kan være tale om slag, klemning, skære/snitte, fald m.v.
- Konsekvensen kan være ulykker som småskrammer, blå mærker, snit- og andre sår, forstuvning, knoglebrud og amputationer.
- Ved risiko for hånd-fingre skader skal der foretages en risikovurdering, som vil afdække et evt. behov for forebyggende tiltag. Husk alle forhold, der kan have betydning, som fx kulde.
- Brug med fordel STOP-princippet i forebyggelsesarbejdet:
 - Substitution - fx fjern faren fysisk
 - Tekniske foranstaltninger - fx afskærm risici, ændre valg af værktøjer
 - Organisatoriske foranstaltninger - fx ændre arbejdsmetoden
 - Personlige værnemidler - fx handsker
- Ved brug af handsker skal der vælges en type, der beskytter mod mekaniske risici. Disse følger standarden EN388, som angiver beskyttelse i forhold til: slitage, skærefasthed, rivstyrke, punktering og skærefasthed ift. ISO. De er mærket med 4 tal og et bogstav - fx 2325C, hvor jo højere tal/bogstav jo bedre beskyttelse. Der gælder også de generelle krav til handsker, som følger EN 420. Handsker er personlige, skal være i korrekt størrelse, være let tilgængelig og skal opbevares korrekt i et ikke forurenende miljø.
- Vurder om handskerne også skal kunne beskytte mod andre end mekaniske skader, som kemi, varme og kulde, hvis der er skiftende risici ved arbejdet, hvor man ellers skal skifte handsker. Handsker, der beskytter mod flere risici, kan animere til korrekt adfærd til beskyttelse af hænder og fingre. Det er til mange opgaver muligt at få handsker til både kemisk og mekanisk beskyttelse.

Arbejdstilsynets regler og praksis

- Alt arbejde skal planlægges, tilrettelægges og udføres, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Dette betyder, at ingen må udsættes for risici, der fører til en ulykke.
- Ansatte skal være instrueret, og der skal føres tilsyn med arbejdet.

Tiltag

- Fjern genstande, der kan øge risici.
- Brug håndtag på udstyr.
- Afskærm spidse/skarpe genstande.
- Flyt hænder ud af risikozonen.
- Grib ikke faldende genstande - lad dem falde.
- Brug korrekt værktøj, sikkerhedsknive og værnemidler.

Relevante links

- Om forebyggelsesprincip i bekendtgørelse om [arbejdets udførelse, bilag 1](#)
- [Veiledning om at anvende handskerne rigtigt.](#)
- BFA-I's [Handsker - en vejledning om brug af handsker](#)

Krav

Vurder om:

- Pladsforhold, orden og ryddelighed er i orden
- Der er risiko for fald
- Bevægelige maskindele er afskærmet
- Nødstop og skiltninger er til stede
- Kørende og gående færdsel er adskilt
- Der er egnet sikkerhedsudstyr, og om det benyttes
- Instruksen er tilstrækkelig, og der arbejdes efter denne
- Der løftes og håndteres emner uden risiko for at komme til skade
- Arbejdsstedets indretning kan give anledning til ulykker
- Der er fulgt op på samtlige ulykker og tilløb til ulykker

Gode råd

- Motiver til en sikker adfærd
- En ulykke er en pludselig opstået hændelse
- Sæt fokus på tilløb til ulykker
- Tag evt. foto af ulykker og tilløb til ulykker
- Lav et grundigt analysearbejde af ulykker og tilløb
- Synliggør arbejdet over for medarbejderne, og inddrag dem
- Få et overblik over typer af ulykker, og sæt indsats i gang ud fra temaer
- Kortlæg risici/foretag registrering af risikoobservationer, som alle risikovurderes

Arbejdstilsynets regler og praksis

- Ulykker, der har medført 1 dags fravær eller mere, skal anmeldes inden 9 dage
- Medarbejderne skal oplyses om risici
- Medarbejderne skal instrueres og oplæres, så de kan udføre arbejdet på en farefri måde
- Ulykker skal analyseres og forebygges
- Virksomheden kan blive indstillet til bødestraf ved alvorlige personskader og ved overhængende risiko for sådanne

Yderligere tiltag

Udarbejd en sikkerhedspolitik, hvor de mål som virksomheden vil arbejde hen imod beskrives, specifikt og målbart.

Ledelsen skal have afstemte holdninger og prioritering i forhold til det ulykkesforebyggende arbejde.

Alle ledere skal være bevidste om ansvar og være rollemodeller.

Relevante links

- Arbejdstilsynets vejledning om [Forebyggelse af ulykkesrisici ved hjælp af orden og ryddelighed, F.0.6-2, 2005 \(opdateret 2014\)](#)
- Arbejdstilsynets vejledning om [Forebyggelse af arbejdsulykker i store og mellemstore virksomheder, F.0.5, 2003](#)
- Arbejdstilsynets vejledning om [Faldrisiko på gulv, A.1.6, 2002](#)
- BFA-I's hjemmeside: [Vejen til bedre sikkerhed](#)
- [BAR Jord til bord - Ulykkesprojektet "Rødkærsbroprojektet", 2009](#)
- BFA-I's vejledning: [Forebyggelse af arbejdsulykker i industrivirksomheder](#)